

גיליון מס' 2 | שבט תשע"ט, ינואר 2019

המכללה
האקדמית
לחינוך

כשרות-קיי

מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה

צבר העורכת

המונח "רשומון" מציג נקודות מבט של אנשים שונים המתייחסים לאירוע מסויים. כסוגה ספרותית ה"רשומון" התפתח במהלך המאה העשרים בהשראת סרטו הידוע של הבימאי היפני אקירה קוראסוואה "רשומון" שיצא אל האקרנים בשנת 1950

"רשומון - קיי" הנו עלון מקוון שמאפשר מגוון נקודות מבט על הכשרה להוראה במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בבאר שבע. הוא מהווה 'במה' להצגת העשייה בהכשרת המורים ולשותפויות שנוצרות בין האקדמיה ל'שדה החינוך'. בגיליון מספר 2 נתרשם ממחשבות סטודנטים על ההכשרה להוראה: סטודנטיות מתכנית לימודי שנה א' בחרו לשתף בהרהורים על המעבר ללימודים באקדמיה, ואף יש מי שחזרה למורה המשמעותי שלה מימי התיכון 'פשוט כדי לומר - תודה'. שיתוף פעולה ייחודי בין תכנית ההכשרה לבית הספר היסודי לבין הספרייה העירונית זכה לסיקור נרחב המתאר את שלבי הירקמות והוצאתו לפועל בשנים האחרונות, השפעות התהליך על שדה החינוך בבאר שבע נפרשו מבעד לעיניהן של מדריכות פדגוגיות, סטודנטיות וצוות הנהלת הספרייה העירונית.

פרויקטים שמבוססים על חניכה בין סטודנטים הלומדים בשנתונים שונים ("אחים גדולים") ובין סטודנטים לבין תלמידי בתי ספר (בתכנית רג"ב) תוארו כזכות גדולה המעצימה את השותפים.

סטודנטים מקדמי בריאות במכללה, הלומדים בתכנית רג"ב וסטודנטיות בקורס מנהיגות תארו יוזמות שהובילו בקהילה ואחרים הדהדו אודות תרומת השתתפותם בימי עיון (תכנית אמנות) וכנסים בינלאומיים (פרויקט IN2IT בלונדון), לזהותם המתגבשת לקראת עבודתם בהוראה. סיורים לימודיים בארץ (תכנית לחינוך מיוחד) ובחו"ל (מסע מנהיגות לפולין) הותירו רישומם בקרב הסטודנטים ועל כל אלה ניתן לקרוא בכתבות שונות שבגיליון.

ד"ר בתיה רייכמן
ראש לימודי הכשרה

צבר הנשיאה

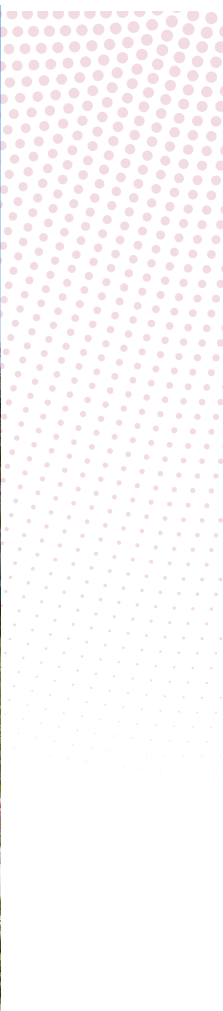
הרשומון של מכללת קיי מהווה במה לביטוי מגוון נקודות מבט על ההכשרה להוראה.

הסופר האמריקאי ויליאם פוקנר כותב כי "המציאות היא תמיד לא אחידה, מסוכסכת ומלאת סתירות. הדרך החידה לארגן אותה בתבנית משמעותית היא לנסות לספר סיפור".

גיליון 2 של רשומון מכללת קיי כולל נוכחות צלולה של מגוון מספרים: סטודנטים מתוכניות הכשרה שונות, מדריכים פדגוגיים, מחנכים ומלווים מתוך מערכת החינוך וגם שותפים להכשרה מחוצה לה. מערך ההכשרה שלנו קיים עבור הסטודנטים, המורים לעתיד, ולכן הקשבה לזוויות המבט שלהם מאפשרת לכולנו ליצור משמעות לסיפור ההכשרה להוראה בנגב. תודות רבות לד"ר בתיה רייכמן, ראש תוכניות ההכשרה במכללת קיי, על עריכת הגיליון המרתק הזה ולכל אלה ששיתפו אותנו בסיפוריהם על תהליכי הבניית זהותם כמורים.

פרופ' לאה קוזמינסקי

נשיאה
המכללה אקדמית לחינוך ע"ש קיי באר-שבע

תמונות מיום האמנות

יסודות האש והמים

יסוד האדמה

יסוד המים

יסוד האויר

חוויה רב-חושית ביום אמנות

מאת: **לי אבוטבול**, תוכנית ההכשרה לאמנות, שנה ב'

מידי שנה מתקיים יום אמנות מרוכז של כל השנתונים בלימודי האומנות. אנו נפגשים ליום חוויתי ומעשיר המכיל סדנאות שונות במגוון תחומי האומנות, הרצאות מעניינות ואף ארוחה משותפת עם מאכלים מיוחדים שאנו הסטודנטים והסגל מכינים.

יום האמנות השנה חל בחודש נובמבר, והוא עסק בארבעת היסודות: אש, מים, אדמה ואוויר. כל אחד מהסטודנטים היה רשאי להירשם לשתי סדנאות, ובכל אחת מהסדנאות עסקו ביסוד אחד מלבד סדנה אחת שבה עסקו בכל ארבעת היסודות, סדנה שבה בחרתי מבין השתיים. המרצים הכינו פעילויות מיוחדות וחשבו כיצד ניתן לבטא את הנושא בפעילויות מעניינות ומלמדות.

יום האמנות נפתח בהרצאה המשלבת תחומי דעת מגוונים המשתייכים לנושא יום האמנות של ד"ר נעה ליבוביץ, ראש התוכנית באומנות, והיא הציגה יצירות אומנות המתקשרות לכל אחד מהיסודות ואף שלחה אותנו עם מחשבות מחודשות להמשכו של היום. לאחר ההרצאה הקצרה המשכנו אל הסדנאות, אני הגעתי לסדנה שבחנה את נושא האוויר באומנות. האחראי לסדנה היה המרצה שחר קנפו. הוא העביר את הסדנה בדרך חווייתית ולמדנו על אומנים שהתעסקו עם עניין החלל והתנועה ביצירותיהם. התבקשנו ליצור מעין פסל בעל חללים באמצעות חוטי ברזל בעוביים שונים. התוצאות היו מעניינות מאוד וביטאו את יסוד האוויר באומנות.

בצהרים ערכנו הפסקת אוכל עם מאכלים שהסטודנטים והסגל הביאו. אני חושבת שמלבד הערך הגלוי של יום האמנות שהוא למידה חווייתית והעשרה בתחום האומנות, ישנו גם ערך סמוי שמתבטא ביצירת קשרים חדשים וצבירה של חוויות משותפות בין השנתונים. לאחר הארוחה המשותפת הגעתי לסדנה של המרצה יורם פרץ. כאשר נכנסנו הופתענו לגלות מעבדה של ממש, שעליה עמל יורם במשך זמן רב. הוא בנה חמש תחנות ובכל תחנה היינו צריכים לבחון את התנהגותו של כל יסוד, ובאמצעות מצלמה תיעדנו כיצד הם מגיבים זה לזה בעיני עדשת המצלמה.

מלבד החוויה המדהימה אני לוקחת איתי את העושר האומנותי שקיבלתי ביום זה כצידה לדרכי כמורה עתידית לאומנות. רכשתי ידע חדש וקיבלתי רעיונות מדהימים הקשורים בדרכי ההוראה שבה המרצים בחרו כדי להעביר את הסדנאות, הכרה של חומרים חדשים שלא תמיד נראו לי שימושיים באומנות, כמו חוטי ברזל מסדנת האוויר, לק מסדנת המים, גזרי העיתונים והגפרורים מסדנת האש וצילום אומנותי שכלל ניסויים שונים בהתייחסות לכל היסודות. במהלכו של יום האמנות צולמו תמונות ובסיום היום הן הועלו למצגת, ונציגים מכל סדנה סיפרו על תהליך העבודה האישית שלהם ובאילו מקומות יום האמנות פגש אותם.

אני מודה על הזכות להתבונן מן הצד בארגון המדהים של היום הזה; תפעול כל הסדנאות במקביל, התחשבות בפתיחה מעניינת, מהלך יום מרתק וסיכום נעים. בעתיד, כאשר אהיה מורה לאומנות, ייתכן שאני זו שאצטרך להיות חלק מהקמת יום אומנות מרשים כזה. אני בטוחה שאחרי יום האמנות במכללה, אדע לתפקד טוב יותר ויהיו לי כלים לצאת איתם אל העבודה בשדה. אני רוצה להודות לכל העוסקים במלאכה אשר בכל שנה מסייעים ליום האמנות להתקיים בהצלחה מרובה עבור הסטודנטים ללימודי הוראת האמנות במכללה.

בשלב השני, הסטודנטיות מתבקשות לבנות פעילויות שונות סביב ספרים ובמרחב הספרייה. את הפעילויות הן מעלות לפורום משותף לכלל השנתון במטרה לסייע זו לזו ברעיונות וכן לחשוף בפני כולן את הפעילות שלהן וכדי שלא תהינה פעילויות זהות. כך מספרת אחת הסטודנטיות על פעילותה:

אודליה זוהר,
סטודנטיות שנה ב', תשע"ו

"הספר שבחרתי היה 'הפיל שרצה להיות הכי' של פאול קור. המסר שרציתי שיעבור לתלמידים הוא שבכל אחד טמון יופי ומשהו ייחודי, ואין צורך להשתנות, אלא לקבל את עצמנו כפי שאנחנו. לסיום חילקתי לתלמידים מראה קטנה שהם קיטטו וכתבו עליה את שמם כדי שתמיד יוכלו להביט בה ולזכור כמה הם מיוחדים ויפים כמו שהם"

התוכנית דורשת פעילות ענפה מאחורי הקלעים. כל המדריכות של השנתון מתאמות את תאריכי הגעה לפעילות בספרייה ובונות את לוחות הזמנים עם שלומית הראל וינר, רכזת ההדרכה והאירועים בספרייה. הספרייה דואגת להסעות לתלמידים מבית הספר לספרייה וחזרה. הבנות מגיעות לארגן את הסביבה, להכיר את הגלריה ולאסוף את הספרים שהן בוחרות לעבוד עימם.

כך מתארת בלהה רז,
מדריכה שנה ב' ומובילת התוכנית

בשנים הראשונות: סטודנטיות שנה ב', תשע"ז "יש שיתוף פעולה פורה מאוד, טוב ויעיל בין הספרייה שדאגה להסעות ולהכוונה ובין המדריכות שדאגו להדרכה של הסטודנטיות, לתיאום בין בתי הספר ולהפעלות השונות. גם שיתוף הפעולה בין הסטודנטיות עצמן משמעותי מאוד, הן מתנדבות לסייע לחברות כאשר יש צורך בצוות נוסף להפעלה."

ביום הפעילות, היום הגדול עבור כל השותפים לו, מוזמנות ארבע כיתות וצוות של שמונה סטודנטיות שמפעיל אותן. התלמידים מגיעים עם המחנכות אל הספרייה העירונית. שם מקבלות את פניהן יורית, מנהלת הספרייה; שלומית, רכזת ההדרכה והאירועים; המדריכה הפדגוגית והסטודנטיות המפעילות. הכיתות נחלקות לשני מתחמים (בכל מתחם שתי כיתות): כיתה אחת מקבלת הדרכה משלומית על מבנה הספרייה וקטלוג הספרים, והכיתה השנייה מקבלת הדרכה במתחם הגלריה. ולאחר מכן הן מתחלפות.

לאחר ההדרכות התלמידים עוברים להפעלות בקבוצות קטנות. כל קבוצה מופעלת בידי שני זוגות של סטודנטיות.

נפגשים בשבילי הספרייה - סיפור של שיתוף פעולה קסום

מאת: **ענת שאער,** מדריכה פדגוגית בתכנית ההכשרה לבית הספר היסודי

מזה שש שנים מתקיים שיתוף פעולה ייחודי בין הספרייה העירונית לבין המכללה. הכשרתן של הסטודנטיות כוללת התודעות ל"ספרייה העירונית", והיא תשמש אותן גם לאחר סיום לימודיהן ובהשתלבותן במערכת החינוך. התוכנית כולה בחסות ד"ר חפצי זוהר, מ"מ מקום וסגנית ראש העיר ומחזיקת תיק החינוך.

"התוכנית נולדה הודות לפגישה בין פרופ' לאה קוזמינסקי וביני לשם חשיבה על שיתוף פעולה", כך מתארת יורית מורג, מנהלת הספריות העירוניות. "לתוכנית שני ערוצים עיקריים: האחד, מפגשים במכללת קיי עם סופרים, משוררים או מומחים שונים בתחום הספרות בכלל וספרות הילדים בפרט. והשני - פעילות המתקיימת בספרייה העירונית ומופעלת בידי סטודנטיות שנה ב' מתוכנית ההכשרה לבית הספר היסודי (בראשות ד"ר ענת שויבין) עם תלמידי בתי הספר מהעיר באר שבע ב"ספרייה העירונית". את התוכנית מלווה צוות היגוי המשותף לספרייה ולמכללה."

תוכנית הפעילות של המסלול היסודי מתחילה בהכנה מוקדמת של הבנות באמצעות יום חשיפה והדרכה ב"ספרייה העירונית". במהלך היום הבנות נחשפות לחללים השונים בספרייה - הגלריה, מתחמי הקריאה לילדים ולמבוגרים ומתחם העיון. הן מעלות רעיונות ומקיימות שיוח סביב הספר, חשיבותו בגיל הרך ובכלל עבורנו כקוראים. הן מתנסות בפעילויות מגוונות שהספרייה מזמנת, פעילויות שמקיימות המדריכות הפדגוגיות (אורלי גגולשוילי, אילנה גבע, דורית עפרוני, לילך רויטזיד וענת שאער).

בתחילה התוכנית עוררה חששות בקרב הסטודנטיות:

לינוי טלקר ומיטל פנקר,
סטודנטיות שנה ב', תשע"ז

"בהתחלה זה היה נראה לנו כמו 'תיק', מטלה נוספת שהופלה עלינו מטעם המכללה. אם לומר בכנות, היינו לחוצות מאוד ונסערות - מה עלינו לעשות? איך? אך לאחר שהסבירו לנו וענו על השאלות שלנו, ראינו את כל הפעילות בזווית אחרת לגמרי. ביום עצמו ההתרגשות הייתה בשיאה. היינו נרגשות ולחוצות לקראת הגעתם של הילדים"

תכנית ההכשרה לבית הספר היסודי

כך מספרות
שרית ביטון וקרן פרגמנשיק,
סטודנטיות שנה ב' (תשע"ח):

"תחילה ערכנו תחרות בין קבוצות. פיזרנו ספרים והתלמידים היו צריכים ליצור רכבת ספרים המסודרת בסדר אלפביתי לפי האות הפותחת של כותרת הספר. שמחנו לראות שהתלמידים שותפים, פעילים ומגלים עניין. הייתה לנו התנסות מאתגרת וחוויתית. התלמידים נהנו מהפעילות, התעניינו ואף סיפרו שיהיו מעוניינים להגיע שוב לספרייה. גם אנחנו התרגשנו לקראת הפעילות עם התלמידים. הקדשנו לפעילות מחשבה ועשייה".

קרן אלוש,
סטודנטית שנה ב' (תשע"ז)

מוסיפה: "נהניתי מאוד לראות את התלמידים שלי מחוץ לבית הספר בפעילות שהכנתי עבורם כדי שיהנו לא רק בפן הלימודי, אלא גם החווייתי-לימודי. ניכר היה על התלמידים שהגיעו להתארח בספרייה העירונית כי הם נהנו מאוד והם אף אמרו שיחזרו עם הוריהם. אני חושבת שבעולם הדיגיטלי שכחו את ערך הכריכה הקשה של הספר הטוב הצבעוני, כמה חשוב לפתח את הדמיון, ולא להנגיש הכול בלחיצת כפתור, כמה טוב להרחיב את אוצר המילים והכי חשוב לבלות זמן פנוי בקריאת ספרים שאוהבים".

חשובה ומעניינת נקודת המבט של בעלת תפקיד כפול - מדריכה של שנה ב' ומחנכת כיתה

אורלי גולשוילי:

"כמדריכה פדגוגית הייתי שותפה לתכנון המפגשים, לחשיבה שמאחורי כל פעילות ופעילות ולהכנה של הסטודנטיות. כמחנכת היה לי חשוב מאוד שתלמידיי ישתפו פעולה. בסופו של דבר קיוויתי ורציתי ששני הצדדים יפיקו את המירב מיום איכותי שכזה - הן הסטודנטיות הן התלמידים. זו גאוה לראות את השילוב בין השניים".

כך מסכמות סטודנטיות את חווייתיהן ותובנותיהן מהשתתפותן בתוכנית:

ניצן גרפי,
סטודנטית שנה ב', (תשע"ו).

"זה היה מרגש בעיניי להשתתף בפעילות אשר מקרבת את התלמידים הצעירים לעולם הספרים ואשר מעודדת אותם להתעניין בקריאה. ביום הפעילות חשפנו את התלמידים לחדוות הקריאה והראינו להם עד כמה עולם הספרים יכול להעשיר אותם. אני רואה חשיבות גדולה בקירוב הקוראים הצעירים לספרים שכן הקריאה מעשירה את עולמם, את הדמיון שלהם ואת אוצר המילים שלהם".

"שנת ההתנסות הראשונה מלווה בחששות ובהתנסויות חדשות ומגוונות. אחת מההתנסויות הראשונות שחווייתי כסטודנטית להוראה הייתה הדרכה והפעלת תלמידי כיתות א' מקסימים בספרייה העירונית. החיבור בין עולם הספר לבין עולם החינוך הוא טבעי ורציני להדביק את תלמידי א' בחדוות הקריאה" **(אודליה זוהר,** סטודנטית שנה ב', (תשע"ו).

"אהבנו מאוד את הפעילות בתחנה שיצרנו. ניתן היה לראות בבירור את ההתלהבות והשמחה על פניהם של הילדים. בסופו של יום אכן היינו מלאות סיפוק ותחושה של גאוה מילאה את ליבנו וידענו שהצלחנו להעביר מסר חשוב לילדים על אודות חשיבותם של הספרים וחשיבותה של הקריאה" **(לינוי טלקר ומיטל פנקר,** סטודנטיות שנה ב', (תשע"ז).

גם לצוות המוביל תובנות מהתוכנית. **בלהה רז,** מדריכה שנה ב' ומובילת התוכנית בשנים הראשונות: "אהבתי מאוד את החשיבה והעשייה של הסטודנטיות, נפתח להן צוהר. יש כאן משאב אדיר שכולם נתרמים ממנו. החשיפה לספר ביום פעילות שכזה השאירה רושם רב על הילדים ורבים מהם הגיעו להירשם כמנויים בספרייה".

שלומית הראל ויינר,
רכזת ההדרכה והאירועים

"לאחר חמש שנים של עבודה משותפת אני יכולה לומר שהייתי רוצה שהחיבור יהיה הדוק יותר ולא חד-פעמי. השאיפה היא לפתוח בית נוסף וקשר משמעותי יותר של הסטודנטיות עם הספרייה".

יורית מורג,
מנהלת הספריות העירוניות

"מורה טוב, בהבנתנו, הוא מורה רחב אופקים, הפותח דלתות רבות ידע בפני תלמידיו. אחת הדלתות היא הספרייה העירונית. צוות הספרייה מנגיש לסטודנטיות את מכמני הספרייה העירונית כהכנה לפעילות שהן תקיימנה עם התלמידים במקום. תלמידי באר שבע, הנכללים בתוכנית זאת פוגשים בספרייה העירונית סטודנטיות נמרצות, המנגישות להם את הספר ואת הספרייה באופן יצירתי המעודד אותם לקרוא ולהשתמש בספרייה כמשאב ידע מגוון. אשרינו שאלה הן הסטודנטיות ושכזה הוא שיתוף הפעולה הייחודי, שברקם בין שני המוסדות".

תכנית ההכשרה לבית הספר היסודי

ביומימיקרי - טבעי ללמוד מהטבע

מאת: גל רוזמן, תוכנית רג"ב, שנה ג'

ביקור האקדמיה החברתית של מכללת קיי בשביל הביומימיקרי

בשנים 2016-2018 למדו הסטודנטים השייכים לתוכנית רג"ב (ראש גדול בהוראה) במכללת קיי קורס בנושא ביומימיקרי. התהליך החל מלימוד על הנושא והמשיך בקיום ימי שיא בתוך המכללה ומחוצה לה, כאשר שיא הפעילות היה בחניכת שביל הביומימיקרי שבכותלי המכללה.

ביומימיקרי הוא תחום המתמחה בחיקוי ולמידה מהטבע. הרעיון שבבסיס הפעילות הביומימטית הוא למעשה תרגול של יכולת עתיקה ללמוד מן העולם הטבעי, שכן האדם והטבע קשורים זה בזה. התהליך מאפשר גמישות מחשבתית ומפתח יכולת התבוננות "אחרת" בטבע, כזו שתוביל לחדשנות ותהווה מקור לפיתוחים טכנולוגיים שונים.

"שלא כמו המהפכה התעשייתית, מהפכת הביומימיקרי איננה מבוססת על ניצול משאבי הטבע כי אם על למידה מהטבע". משפט זה מסכם בעיניי את החדשנות ואת הכלי שאותו רכשו סטודנטים מהתמחויות שונות ומגוונות בתוכנית רג"ב. הסטודנטים זכו להעשיר את יכולותיהם כפרחי הוראה ולדעת להתבונן בטבע ככלי לחדשנות ואף לשלב יכולת זו בכל אחד מתחומי ההתמחות השונים. (למדנו כיצד ניתן לחבר פעילות חווייתית לתחום שלא כולנו מתמצאים בו - מדע וטכנולוגיה).

כחלק מתהליך הלמידה, התקיימו ימי שיא במכללה ומחוצה לה ובהם נפרסו דוכני מידע ופעילויות שונות אשר הוציאו לפועל הסטודנטים בתוכנית המצוינים. קבוצת הסטודנטים התחלקה לתתי-קבוצות, ואלה חקרו אורגניזמים שונים בהקשר לתוכן שנלמד בשלבים מוקדמים יותר בשיתוף עם ארגון הביומימיקרי הישראלי. כל קבוצה ניתחה אורגניזם, חקרה מנגנונים שונים בו ו"הפיקה" ממחקר זה ניסוי מדעי/ פעילות חווייתית שהמחישה את המנגנון שהאדם יכול לחקות לתועלתו מאותו האורגניזם. כל האורגניזמים נבחרו בידי הסטודנטים, אך הם הונחו לבחור אורגניזמים הייחודיים למדבר הישראלי.

ימי השיא השונים התקיימו במכללה, בתפוח פיס בקריית החינוך מרחבים, בתפוח פיס בערד ובתיכון מקיף עומר. כל אלה היוו התנסות עבור הסטודנטים לצד מערכי השיעור שהם בנו בעקבות מחקרם וכן ההכנה המקדימה לחניכת שביל הביומימיקרי שנבנה במכללה לטובת כלל הסטודנטים ולתלמידים שונים שיבקרו בו. התרומה לקהילה שזורה ברוב פעילות הסטודנטים בתוכנית, ובמקרה זה במיוחד כיוון שזכינו להקים את שביל הביומימיקרי אשר יתרום רבות לפעילות הקהילתית של המכללה גם כשיתחלפו הסטודנטים לאורך השנים בתוכנית רג"ב ובמכללה בכלל.

פרויקט "אחים גדולים" מנקודת מבט של אחות גדולה

מאת: חן קריספל, תוכנית ההכשרה לחינוך מיוחד, שנה ג'

פרויקט "אחים גדולים" הוא פרויקט שבו סטודנטים משנים ב' ו-ג' חונכים סטודנטים משנה א' בתחילת דרכם באקדמיה, הלומדים באותה ההתמחות.

כשאני התחלתי את לימודי בשנה א' עדיין לא החל הפרויקט לפעול וכשהייתי בשנה ב' ושמעתי על כך, התרגשתי מאוד וידעתי עד כמה חשובים ליווי הסטודנטים החדשים ונתינת התחושה הנעימה שיש מי שנמצא איתם ועבורם. ואז התחלתי במסע והתקשרתי ל"אחיותי הקטנות". השיחה הראשונה עם כל אחת מהן הייתה משמחת וכיפית. הן שאלו שאלות ושמחו לשמוע שאני שם בשבילן ושיש להן למי לפנות. שוחחנו במהלך אותו החודש (ספטמבר) לגבי מערכת השעות וההרשמה לקורסים. הידיעה כי אני סטודנטית בדיוק כמוהן ושהתחלתי את הלימודים רק שנה קודם, הרגיעה את המצב. הרגשתי שאני שולטת בעניינים ויודעת לענות לכל השאלות כי אכן עברתי את כל הסיטואציות שאותן עוברות. גם אם היו שאלות שלא היו לי תשובות להן, תמיד היה מענה מידי מגורמים שונים שהיו פתוחים לתמוך ולעזור.

פגישה הראשונה עם אחיותי הקטנות הייתה ביום האוריינטציה - יום הכנה שגם הוא היה חדש באותה התקופה במכללה ולדעתי היה הכרחי ומעשיר. במהלך הפגישה עם הבנות ערכתי להן סיור במכללה, עניתי לשאלותיהן ובעיקר הכרנו זו את זו. לאורך כל הסמסטר היינו בקשר על בסיס שבועי ולעיתים גם יום-יומי. כשהתחלתי את שנה ג' לא היה לי שום ספק שאמשיך להשתתף בפרויקט. משום שהפרויקט התרחב הוחלט כי לכלל הסטודנטים שהחלו את לימודיהם בשנה א' יהיה אח גדול או אחות גדולה. לכן מספר האחיות הקטנות שהיו לי גדל מארבע לעשר. הרגשתי שמצד אחד אני עוזרת לסטודנטיות רבות ותומכת בהן ושמחתי על כך. אך מצד שני היה לי קשה להגיע לכל אחת ואחת מהן כמו בשנה הקודמת. למרות המאמץ הגדול, הרגשתי כי ההחלטה נכונה, מכיוון שחשוב מאוד שלכל סטודנט שמגיע למכללה יהיה איש קשר שאליו הוא יוכל לפנות בכל בעיה. אני יכולה להגיד בלב שלם שהפרויקט גרם לי לתחושת סיפוק יוצאת דופן. הרגשתי שאני יכולה לתרום הרבה ולהוות כתף רחבה עבור אחיותי הסטודנטיות. הרגשתי ואני עדיין מרגישה שזו זכות לכל מי שמתתף וישתתף בפרויקט. החיבור שלי עם חבריי לפרויקט ועם אחיותי הקטנות היה מדהים ואני יודעת שאשמור עימם על קשר למשך תקופה ארוכה. אני חושבת שהפרויקט עובד באופן יעיל, כל המשתתפים עושים זאת מתוך רצון לתת ולעזור, מתוך הבנת משמעות הנושא וחשיבותו. אני מקווה ואף מאמינה שהפרויקט ימשיך עוד שנים רבות, הייתה לי זכות גדולה להיות בין האחיות הגדולות הראשונות שהשתתפו בו.

מבטם של התלמידים, המפגשים היו הזדמנות לשיח פתוח עם "האחר". בהתחלה היו להם דעות קדומות, אבל הם הצליחו בסופו של דבר לגבש דעה משלהם ולהשתחרר מהדעות הקדומות. אחת מהתלמידות אמרה שלמרות כיסוי הראש, הלבוש, האמונה והרקע שלי שונים משלה, אנחנו כולנו בני אדם, עם רגשות, אהבת, פחדים וחלומות.

כמו כן ביקרנו עם התלמידים ביפו וצפינו בהצגה בתיאטרון הערבי-עברי. כמורה לעתיד, למדתי על שילוב סיור בתהליך הלמידה. דרך צפייה בהצגה בתיאטרון הערבי-עברי ביפו, המורות המאמנות רחל (בעומר) והדר (במבואות הנגב) הראו שהשפה הערבית היא לא רק מילים ומשפטים אלא גם תרבות שלמה. התלמידים נחשפו לתרבות, למנהגים ולהיסטוריה הערבית דרך ההצגות: "אלף לילה ולילה" ו"אום כלתום".

ההשפעה של הסיור לא הייתה רק בפן הלימודי אלא היא גם גרמה לגיבוש כיתתי מבחינה חברתית. כמורה למדעים, אשתמש בכלי של הסיור הלימודי בתהליך הלמידה דרך ביקורים במפעלים ובמוזאונים מדעיים ברחבי הארץ.

כמו כן, נחשפתי לשיטות למידה מגוונות, המקנות לתלמידים ידע והנאה. בעומר, למשל, למדתי על חשיבות למידת עמיתים בתוך קבוצה. בשובל למדתי לתת לתלמידים מרחב לייצר ולשתף בעצמם, בו התלמידים היו צריכים להציג בפני הכיתה בכל נושא שיבחרו. נדהמתי מהיצירתיות שלהם, וידעתי שצריך להאמין בתלמידים ולתת להם הזדמנות לבטא את יכולתם. בשובל נחשפתי לשילוב טכנולוגיה בלמידה. חצי מהשיעורים היו מקוונים דרך סמארטפונים. תלמידים אמרו שזה עוזר להם בהגיית מילים כי הם חוזרים על ההקלטות. אני מודה על החוויה הזאת, שבה הייתי גם מורה וגם תלמידה באותו זמן. למדתי על עצמי ושמחתי לחשוף אחרים לתרבות שלי.

מודל של חניכות במגזר הבדואי

מאת: אריג אלנבארי, תוכנית רג"ב, שנה ג'

במשך שלוש השנים האחרונות הייתי חלק מפרויקט "ערבית מדוברת" במסגרת תוכנית רג"ב במכללת קיי.

הפרויקט נערך בכיתות יא'-יב' הלומדים ערבית לבגרות ברמת 5 יחידות ב"תיכון עומר" (ביישוב עומר) ב"מבואות הנגב" (בקיבוץ שובל). מטרת הפרויקט היא לשפר את אוצר המילים של התלמידים ולהכינם לבגרות בערבית מדוברת.

בעומר הלמידה חווייתית בקבוצות קטנות ובשול - מתוקשבת חלקית. תרומות הפרויקט לתלמידים רבה, החל מחשיפה לצורת ההגייה הנכונה של מילים בערבית, הרחבת אוצר מילים ושליטה טובה יותר בשפה הערבית הספרותית והמדוברת וכלה בהכרת התרבות הערבית וגיבוש לדו־קיום.

באתי לכיתה כנציגת התרבות הערבית והאסלאמית. במפגש הראשון הדגשתי שהשפה היא חלק מהזהות שלי, וביקשתי מהתלמידים שהם מוזמנים להסתקרן ולשאול מעבר למשמעות המילים ולאופן ההגייה הנכונה. השיעורים היוו לתלמידים שער לתרבות הערבית, והם שאלו, התעניינו בספקטרום רחב של נושאים, כמולבוש, אופן תפילה, נישואין וחי הנביא מוחמד.

במהלך שנת הלימודים תשע"ח השתתפו הסטודנטים של תוכנית המצוינים רג"ב בקורס בין-לאומי מתוקשב הנקרא Global Entrepreneurship. קורס זה הוא אחד מבין ארבעה קורסים של פרויקט IN2IT. הקורסים של פרויקט IN2IT הם קורסים ייחודיים המאפשרים למידה מגוונת תוך שימוש בטכנולוגיות, והם דורשים חשיבה "מחוץ לקופסה" ויצירתיות. במסגרת הקורס המתוקשב הסטודנטים יצרו קשרים עם סטודנטים ממדינות שונות ומתרבויות שונות, למדו אודות

יזמות והקשר בין יזמות לחינוך. בסיום הקורס הם אף השתתפו ב"האקטון" שארך שלושה ימים רצופים ובהם קבוצות סטודנטים מעורבות נדרשו לתכנן מוצר אשר יענה על צורך קיים, לבנות מודל עסקי מבוסס מחקר ולהכין פרזנטציה בהתאם.

במהלך הקורס למדנו על חשיבות העבודה בצוות, גם כשהיא נעשית באופן וירטואלי, ועל הגיוון שמאפשר עשייה מיטבית והפקת תוצר איכותי. ה"אקטון" היווה חוויה בפני עצמה - דרכו למדנו על ניהול זמנים ועבודה בלחץ, על חלוקת תפקידים ועל ניהול עבודה תוך התחשבות בצרכים ובמגבלות חברי הקבוצה.

בחודש יולי 2018 יצאו ארבעה סטודנטים מתוכנית רג"ב בהובלתה של ד"ר יפלה ורד לכינוס מסכם של פרויקט IN2IT אשר התקיים באוניברסיטת קינגסטון בלונדון. בכינוס השתתפו מרצים ונציגי סטודנטים מכלל האוניברסיטאות והמכללות שהשתתפו באחד מבין ארבעת הקורסים של הפרויקט.

הסטודנטים שייצגו את מכללתנו בכינוס בלונדון ערכו לפני הנסיעה משוב משותף עם כל הסטודנטים של רג"ב שהשתתפו בפרויקט. הם כתבו נקודות חוזק ונקודות קושי שהתגלו במהלך הלמידה המקוונת והאינטראקציה עם סטודנטים ממדינות אחרות ועיבדו את הנתונים לקראת הנסיעה.

הכינוס בלונדון, כאמור, נמשך שלושה ימים. מטרתו העיקרית של הכינוס הייתה סיכום הלמידה בקורסים השונים והפקת לקחים ותובנות למען השנים הבאות. הכינוס כלל הרצאות, פעילויות וסדנאות גם יחד, אך עיקר הכינוס היה סדנתי. דרך הסדנאות והשיח המשותף הכרנו זה את זה, למדנו זה מזה והסקנו מסקנות מבוססות ועשירות. הכנס אפשר לנו להביע את דעתנו, להעלות את נקודות החוזק של הקורס ואת הקשיים שעלו בקרב הסטודנטים של רג"ב ולהשפיע על אופי הקורסים העתידיים להתקיים במסגרת התוכנית. במהלך הכינוס התקיימה למידה משמעותית והתנסותית תוך שילוב טכנולוגיות וביצוע משימות אשר דרשו יצירתיות וחשיבה מגוונת וייחודית. בנג'מין פרנקלין אמר פעם: "אמור לי ואשכח, למד אותי ואזכור, שתף אותי ואלמד". אני ושאר הסטודנטים שייצגו את המכללה בכינוס מכירים תודה על ההזדמנות להשתתף בכינוס הבין-לאומי בלונדון. ההגעה אל לונדון הייתה חוויה מהנה ומעשירה. ההשתתפות בכינוס אפשרה לנו להכיר אנשים ממדינות שונות ומתרבויות שונות, ללמוד זה מזה ולהביע את דעתנו שנפלה על אוזניים קשובות.

ההשתתפות בכינוס תרמה לנו בהבנת חשיבות ביצוע רפלקציה וחשיבה על הנעשה בצורה ביקורתית תוך מתן אפשרויות לשיפור.

רשמים מכנס בין-לאומי בלונדון

מאת: נופר נאוגאוקר, רג"ב, שנה ג'

אנו -
נופר נאוגאוקר, כליל בן ציון,
חביבה ואשח וליאור בינמן -

חובים מקרבה

לד"ר ורד יפלה,
מרכזת תוכנית רג"ב במכללה,
על ההובלה ועל ההכוונה..

ריקודי עם כאמצעי לשיפור שיווי משקל בקרב דיירי מועדון גיל הזהב

מאת: **אביה ממן**, התוכנית לחינוך גופני, שנה ג'

אורח החיים המודרני, הטכנולוגיה ועידן המחשבים - יתרונותיהם רבים, אך עם השנים התגלו גם חסרונות והשפעות מזיקות בכל חיי היום-יום. קידום הבריאות בקהילה למעשה גורמת לאוכלוסייה לשמור את בריאותה, לשפרה ולהוביל לבחירות בריאותיות טובות יותר ובכך למנוע תחלואה. להיות סטודנט מקדם בריאות בקהילה הוא בעיקר שליחות מתוך הבנה שהימנעות מונעת תחלואה. מה שמוביל אותי הוא שאפשר למנוע את המחלה/הבעיה אם נמנעים ממה שגורם לה להיווצר. לדוגמה, מבוגרים בעלי טווח תנועה מוגבל יכולים לאבד שיווי משקל וליפול. לכן חשוב לבצע פעילויות ספורט מגוונות אשר יגדילו את טווח התנועה והביטחון העצמי באופן יום-יומי. אני מאמינה כי תחום קידום הבריאות הוא תחום רחב וחשוב מאוד והוא נוגע לכל תחומי החיים. לדעתי, צריך להמשיך ולהעמיק בתחום זה גם לאחר התואר - בשביל הקהילה וגם בשבילי. הרי

הדרך הטובה ביותר לחנך אדם היא להוות דוגמה בעצמנו. בבאר שבע פזורים מועדונים רבים שמפעילה עיריית באר שבע, והם עוזרים לקשישים להתמודד עם בדידות, מעשירים אותם בתכנים, מעודדים אותם ליצירת קשרים חברתיים ולפעילות גופנית. בחרתי להוביל את היוזמה במועדון קשישים יוצאי ברה"מ בשכונה יא'. היא כללה 15 מפגשים שהתקיימו אחת לשבוע.

הפרעה בשיווי משקל נחשבת לגורם בעל תרומה משמעותית לנפילה ולנכות בקרב מבוגרים, ולכן המטרה הבריאותית של המפגשים הייתה שיפור שיווי המשקל, מניעת נפילות, שיפור היציבה, הגמשת המפרקים, שיפור טווח התנועה, שיפור הקואורדינציה ויצירת תחושת הצלחה.

בחרתי לעשות זאת באמצעות לימוד ריקודי עם. ריקוד עם הוא ריקוד בסיסי לצלילי מוזיקה ישראלית ונוסטלגית. עמדו בפני שני אתגרים: הראשון - התאמת הריקודים לגיל המשתתפות. 75-85 ולכן תחילה השמעתי את השירים במהירות נמוכה, ואחר כך במהירות הרגילה.

אתגר שני - קושי בתקשורת. המשתתפות דוברות רוסית, אך הסתבר לי שריקוד הוא שפה בין-לאומית. מבחינת המטרות הרפואיות ראיתי שיפור ביכולת האירובית שלהן. בהתחלה הן התעייפו מהר, אך לבסוף הן רקדו ברצף את כל הריקודים. המשתתפות שיפרו את הקואורדינציה שלהן והתמודדו עם צעדים מורכבים. המשתתפות גם שיפרו את הזיכרון שלהן: הן זכרו את הצעדים מבלי שאזכיר להן.

מעבר להיבט הבריאותי, אני חשה שתוכנית ההתערבות הצליחה גם בהיבטים נוספים. המשתתפות רוקדות ריקודי עם גם כאשר אני לא במועדון (בטיולים או בזמן החופשי). המשתתפות מבקשות שיעורי ריקודי עם נוספים. המשתתפות חוות תחושת הצלחה, ולאחר כל ריקוד הן מוחאות לעצמן כפיים ומחייכות. ריקודי עם גרמו למשתתפות להתחבר זו לזו וליצור קשרים חברתיים. ריקודי עם גרמו לא רק לתחושת הצלחה אצל המשתתפות, אלא גם להנאה ובעיקר לציפייה למפגש הבא.

מנקודת מבטי האישי, ההתנסות במועדון הזה פתחה בפניי אופקים לעבודה עם אוכלוסייה שונה - יציאה מהמקום "הנוח" אל סביבה מאתגרת. הרי במסלול חינוך גופני אנחנו מלמדים בבתי ספר יסודיים, בתיכונים וחלק מאיתנו במסגרות החינוך המיוחד.

גם התמודדתי עם תחום הריקודים, תחום חדש לי. רק כשהתחלתי ללמוד במכללה התחלתי לרקוד ריקודי עם והתחברתי לתחום בצורה מיידית. הבנתי שריקודי עם מתאימים לכל גיל (ללא יוצא מן הכלל), כי אפשר לבצע התאמות מיוחדות ולהתאים את צעדי הריקוד ומהירות השיר אל האוכלוסייה הרוקדת.

התמודדתי גם עם קשיי תקשורת. המשתתפות מדברות בעיקר רוסית והן לא הבינו אותי כלל. לכן נעזרתי באחת מהן שכן יודעת עברית בצורה טובה, והיא תרגמה לרוסית. אך הן בעיקר חיקו את התנועות שלי תוך כדי צפייה בי רוקדת ומדגימה. למעשה ריקוד הוא שפה בין-לאומית שלא זקוקה למילים.

מניעת כאבי גב באמצעות תרגול בשיטת 'פילאטיס'

מאת: **דניאל סנח**, התוכנית לחינוך גופני, שנה ג'

להיות סטודנטית מקדמת בריאות הוא אורח חיים שלם. הדבר אינו מתבטא רק בשעה בשבוע של פרויקט במכללה, אלא בשגרת חיים שלמה. זה בא לידי ביטוי במה אני אוכלת במהלך היום, בעלייה במדרגות ולא במעלית, בניסיון להמעיט ככל האפשר בשתייה מתוקה ולהרבות בשתיית מים (או מים עם נענע ולימון) ובניסיון להדביק גם את חבריי בהרגלים בריאים יותר.

אני מאמינה בקידום בריאות כהליך ארוך ומתמשך ובעיקר באורח חיים מאוזן. אני חושבת שיש להתקדם בצעדים קטנים. כלומר להתחיל עם הדבר שהכי קל לי, כמו להחליף כוס קולה אחת ביום בכוס מים. כמו כן בשביל לשמור על האיזון ולהתמיד בתהליך אי מאמינה שצריך להתיר לעצמנו "הרגל רע" פעם בשבוע כדי להרגיע את החשק ולאפשר התמדה בהרגלים הטובים. אחרי שהרגל טוב אחד יהפוך לשגרה, ניתן להוסיף שינוי נוסף, כמו הוספת אימון אחד בשבוע או הליכה ברגל ללימודים או לעבודה באחד מימי השבוע. כך לאט לאט להוסיף עוד הרגל טוב ועוד אחד, אבל לאפשר פרגון עצמי מידי פעם ב"צ'ופר" פחות בריא.

היוזמה שהובלתי כללה 15 מפגשים בתדירות של פעם בשבוע - ביום שלישי בשעה 13:00. במועד זה התקיים שיעור פילאטיס בסטודיו 5 במכללה. אוכלוסיית היעד בתוכנית זו היא סטודנטים מהדיסציפלינות השונות במכללת קיי, מרצים במכללה ועובדי המכללה.

משום שמשום שרוב הקורסים והעבודות השונות במכללה מתנהלים בישיבה למשך שעות רבות, קבוצה זו נמצאת בסיכון גבוה לפיתוח כאבי גב תחתון. כדי למנוע כאבים אלו קיימנו מפגשים שיעורי פילאטיס מגוונים, ובהם ניתנו אפשרויות להעלות או להוריד את רמת הקושי של התרגיל כדי שתתאים לכלל המשתתפים.

אומנם לצערי הקבוצה מנתה פחות משמונה מתאמנות אשר התמידו מתחילת השנה ועד סופה, אך על המתאמנות אשר התמידו ניתן היה לראות שיפור הן מביצועי התרגילים והן מהתשובות בשאלון שהן מילאו לאחר תקופת האימונים. כמו כן, אני חושבת שהפרויקט אפשר לי לשפר את רמת הנחייתי

ואת יכולתי לפתח שיעורים מגוונים ברמות קושי שונות.

אני חושבת שפרויקטים ספורטיביים במכללה אשר תורמים לקיום אורח חיים בריא נחוצים ומבורכים תמיד. אך נסיוני עם אוכלוסיית המכללה (כמובילת הפרויקט וכרכזת תרבות לשעבר באגודת הסטודנטים) מלמד שיש צורך לחשוב לעומק על דרכים שיעודדו יותר משתתפים להגיע ולהתמיד בפרויקט.

אחד מהפתרונות האפשריים הוא לשתף פעולה עם מחלקות מסוימות (בניח גיל הרך, אומנות ויסודי) ולפצל את התוכנית לחמישה מפגשים עם כל מחלקה. פתרון נוסף הוא מתן נקודת זכות למי שיתמיד ויגיע לכל חמישה עשר המפגשים. לדעתי, למרות מיעוט המשתתפים הפרויקט חשוב ומוצלח.

עצור!!! זהירות בדרכים

מאת: **אסמא אבו קוש וסוהא אבו שולדום**, תכנית ההכשרה לבית ספר יסודי, שנה ג'

בשנת הלימודים תשע"ח במסגרת הקורס "מנהיגות" הובלנו יוזמה חדשה בבית הספר "אבן סינא" בערוער בנושא זהירות בדרכים. בחרנו בנושא זה לאחר שיחות רבות ובשיתוף של הנהלת בית הספר. רצינו לעשות משהו שלא קיים בבית הספר. לבסוף הגענו להחלטה לשים דגש על נושא בתחום הבטיחות.

את היוזמה קידמנו בעבודה המעשית יחד עם תלמידי בית הספר ובשיתוף גורמים בבית הספר. היוזמה כללה פיתוח מודעות והטמעת תרבות התנהגות נכונה בכביש אצל תלמידים באמצעות הסברים בכיתות ופיתוח שבילים בחצר בית הספר עם מעבר חצייה ושילוט שמובילים למכולת הבית ספרית. שיא היוזמה היה יום זהירות בדרכים בבית הספר.

היוזמה הצליחה גם הודות לבית הספר שנרתם ליוזמה שלנו, תמך וסייע לנו בכל דרך. כך עולה ממשובי הסטודנטיות: "כולנו מודעים למשמעות של יוזמה חינוכית, אך ישנם כאלה שלא יודעים איך לבצע את היוזמה ולהוביל תהליך בעזרת סיוע ושיתוף של אחרים. הפחד ליזום ולהוביל מתפוגג כשמדובר בבית ספר תומך ועוזר ובמדריך פדגוגי מכון. מפה מתחיל השינוי למציאות טובה יותר" (אסמא אבו קוש).

"הובלנו יוזמה שהשאירה בנו הרגשה של גאווה וכבוד. הנושא שיזמנו תרם לכלל בית הספר והוא מהווה בסיס לפעילויות עתידיות. שיתוף הפעולה של כל הגורמים הביא להצלחה של היוזמה, ואני בטוחה שזה יתרום לכל התלמידים בשנים הבאות" (סוהא אבו שולדום).

עידוד מוטיבציה לאורח חיים בריא לנערי "העוגן הקהילתי"

כתב: **דביר פדיה**, התוכנית לחינוך גופני, שנה ג'

"מית"ר - עוגן קהילתי" הוא פנימייה לבני נוער בסיכון בגילים 12-18 שנשרו ממסגרות לימוד פורמאליות. רוב בני הנוער שמגיעים למית"ר מגיעים מסביבה שאינה מספקת את צרכיהם כנדרש - צרכים פיזיים, וצרכים חינוכיים (גבולות משמעת עצמית, קבלת סמכות וכו'). כמו כן, רוב בני הנוער גדלו בסביבה דלה וממעמד סוציו-אקונומי נמוך.

המטרה שלי בתוכנית הייתה להטמיע בקרב אוכלוסייה זו מוטיבציה לאורח חיים בריא בדגש על פעילות גופנית ושמירה על תזונה נכונה. אני מאמין כי דרך התמדה בספורט ניתן להגיע גם להתמדה בחיים. בעבודה, בלימודים ובחיים באופן כללי. אחת המטרות בתוכנית הייתה ללמד את הילדים שבחיים לא תמיד נוכל לעשות מה שאנחנו רוצים לעשות, אלא לעיתים נצטרך לעשות גם דברים שאנחנו לא רוצים לעשות אבל חייבים לעשות. הספורט הוא כלי שדרכו ניתן לחנך לשמירה על מסגרת וכללים, דבר ששחסר לעיתים קרובות באוכלוסייה שאיתה עבדתי.

במסגרת היוזמה בניתי תוכנית ובמסגרתה פגשתי את הנערים בפנימייה אחת לשבוע. שם התאמנו בחדר הכושר בקבוצות קטנות.

ההתנסות הייתה עבורי חוויה מאתגרת והיא לוותה בחששות. בתחילה אמרו לי שהתלמידים לא ישתפו איתי פעולה, ויהיה לי קשה מאוד לגרום להם להתאמן באופן מסודר ולהתמיד בפעילות גופנית. בעת הצפייה שמתי לב שהתלמידים לא אוהבים כל כך להיות פעילים, וכל הזמן חשבתי איך לגרום להם להתעניין בתכנים שעליי ללמדם.

הצלחתי לגרום לתלמידים שלא פקדו את חדר הכושר להגיע יותר ולעבוד בצורה נכונה ומסודרת. בהדרגה התלמידים הראו התעניינות בנושאים הנלמדים וככל שעבר הזמן רכשתי את אמונם, והם הקפידו לכבד אותי ולהגיע לכל מפגש.

המרכז משרת מידי יום מאות פעוטות, ילדים ונוער – ללא כל תשלום. לאחרונה, המרכז התפרסם בעקבות השתתפות להקת שלוה בתוכנית הריאליטי "הכוכב הבא לאירוויזיון". את הסיור במרכז הנחו שני מדריכים, אחד מהם, רפאל שמו, בעל תסמונת דאון. העובדה שהוא הנחה חלק מהסיור משקפת את החזון של המרכז: החברים בו אינם שונים אלא שווים. סיורנו המשיך לאורך שבע קומותיו של המקום. באחת הקומות, למשל, שוכנת הנופשונית, שאליה מגיעים הילדים אחת לשבוע, לשנת לילה, מה שנותן להורים יום חופשי לעצמם ולטיפול בשאר המשפחה. בקומה אחרת ממוקם מגרש הספורט, שם מתנהלים חוגי כדורסל וכדורגל בחסות קבוצות הספורט המקומיות. קינחנו בבית הקפה במקום המנוהל על ידי בוגר שלוה.

הסיור הסתיים בדקלומו של רפאל את השיר שכתב לכבוד חג החנוכה, וממנו לקוח המשפט המהווה את הכותרת לחיבור זה.

כיאה לחג החנוכה, חג האורות, סיורנו הציג שני מקומות המהווים אור גדול בתחום קבלת השונה והחינוך המיוחד בישראל. המדינה לא מצויה "בחושך" בנושא שילוב אוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים! ישנן נקודות אור גדולות שמאירות ומפיצות את בשורתן כי כל אדם יכול להתפתח ולהתקדם. מרכזים אלה הם ההוכחה הניצחת לכך שעם הקשבה רבה לאדם – ניתן להאיר חייו.

שיחת סיכום ופרידה בבית החולים "אלי"ן."

מרכז פעילות לילדים מאושפדים בבית החולים "אלי"ן."

"עדיין יש תקווה להיות שוב מואר, תמיד יהיה מאור"

מאת: **גל רוזמן וליך ספורטס**, תוכנית ההכשרה לחינוך מיוחד, שנה ג'

ביום ד' 5.12.18 יצאנו לסיור בעיר ירושלים. הסיור נחלק לשני מוקדים: בית-החולים השיקומי אלי"ן ומרכז שלוה. מוקדים אלה הם דוגמה ומופת למגוון רחב של טיפולים, אך הם בעיקר מהווים מודל לגלגולו של חזון.

סיורנו החל בבית-החולים השיקומי אלי"ן המתמחה באבחון ובשיקום ילדים הסובלים ממגוון מוגבלויות גופניות מולדות או נרכשות, כגון זמני לב, פגיעות נירולוגיות, מחלות ריאה המצריכות הנשמה, פגיעות לאחר תאונות, מחלות מטבוליות ותסמונות שונות. המקום משמש כשלב מעבר לילדים הזקוקים לקידום בריאותי לפני שילובם בקהילה. ביה"ס הפועל בתוך בית החולים פועל בגישה חינוכית-שיקומית הוליסטית. הצוות החינוכי בשיתוף עם המטפלים ממקצועות הבריאות שואף לקדם את התלמידים בכל אחד ממרכיבי המכלול שיוצר בריאות. את הסיור הנחתה מנהלת בית הספר הגב' אירנה מנליס. סיורנו בכיתות, בחדרי הטיפול (אומנות ומוזיקה), במחלקת הפסיכולוגיה, בבריכה הטיפולית, בחממה הטיפולית, בחדר הכושר המונגש ומותאם, במרכז חקר וניסויים מדעיים ועוד. הכיתות בבית הספר הן כיתות הטרוגניות, והתלמידים מחולקים לכיתות על פי רמה קוגניטיבית ולא על פי גיל. הלימודים מתנהלים בשפה אחת – עברית או ערבית, וזאת כדי להקל עליהם בעת המעבר לשילוב בבתי הספר הרגילים. הכנה למעבר מתקיימת גם דרך מערכת השילוב עם מוסדות חינוכיים סמוכים.

בית-החולים השיקומי אלי"ן הותיר בנו רושם עז כסטודנטיות לחינוך מיוחד. הגב' מנליס היא דוגמה חיה לאשת חינוך מופתית, אשר רואה את רוח הילדים בראש ובראשונה לפני הסיבה שבעטייה הם מאושפדים בבית-החולים.

המשכנו ל"מרכז שלוה" האופטימי והקסום. המקום נוסד על בסיס האמונה כי האחריות לילדים עם מוגבלויות אינה רק של המשפחה שבה נולדו. המשפחות זקוקות וראויות לתמיכת הקהילה.

ביה"ח השיקומי אלי"ן

לחלום חינוך עבור דור העתיד

מאת: **תאיר זינו, אולגה באדין וטטיאנה גורנשטיין**, קורס "חינוך בראי השדה", שנה א'

התחלנו השנה את לימודינו במכללה, כל אחת במסלול ובתכנית הכשרה שונה זו מזו: **תאיר** בגיל הרך, **אולגה** בחינוך הגופני ו**טטיאנה** בחינוך המיוחד ויש לנו מן המשותף - אנו סטודנטיות ואמהות במשרה מלאה.

טטיאנה גורנשטיין

אולגה באדין

תאיר זינו

הורות הינו תואר נכסף, אך בשונה מהאקדמיה לא עוברים הכשרה לפני, אין הכנה מראש, לא ניתנים משובים בדרך ואין ספר חוקים או כללים לפיו אנו עובדים. בחרנו ללמוד הוראה והתחוויה היא כי אנו נתרמות במידה רבה, בן המקצועי כנשות חינוך ובפן האישי בתהליכים המשמעותיים עם ילדינו הפרטיים.

אנו קונות דעת בשיעורי הקורס "חינוך בראי השדה", מעשירות את ידיעותינו ומרחיבות אופקים. בנוסף, אנו רוכשות כלים משמעותיים וממנפים להמשך הדרך אשר יסייעו לנו בחינוך דור העתיד.

השנה הראשונה בלימודי הוראה מאופיינת, בעיקרה בלימוד תיאוריות שונות. זו שנה שבה אנו פחות מתנסות בשטח. בקורס "חינוך בראי השדה" אנו חוות במקצת את עבודת החינוך באמצעות סיורים במסגרות השונות והן באמצעות התנסות בעבודה עם ילדים בטווחי גיל שונים.

הסיור הראשון בו נכחנו היה לאחר תהליך למידה על הגיל הרך. ביקרנו במעון "התאנה" שם צוות המעון קיבל אותנו בזרועות פתוחות, ואפשר לנו ללמוד על קבוצות הגיל השונות - תינוקות (גילאי 3 חודשים עד שנה), פעוטים (גילאי שנה וחצי-שנתיים) ובוגרים (גילאי שלוש). צפינו ותיעדנו את המתרחש בגן מבחינת המאפיינים הבולטים של הגיל, מבחינת הסביבה הפיזית, אפיוני האינטראקציה בוגר- ילד ודרכי ההוראה. הצופה מהצד הוא הרואה הכי טוב.

הלמידה דרך התצפית ואיסוף הנתונים אפשרה לנו לחוות את הלומד, המלמד ומה שביניהם ותרמה לנו במובנים רבים. היא מחשיפה את הנושאים שנלמדו עד כה בקורס. ראינו כי ישנה הלימה בין החומר התיאורטי ליישומו בשטח והבנו יותר מתמיד עד כמה ידע הוא כוח, וכמה הוא חיוני וחשוב למקסום ההצלחה. בלימודים רוכשים ידע רב, אך לא די בכך, אלא שאת הכישורים האמיתיים רוכשים בשטח. התובנות שהגענו אליהן היו שהדרך הנכונה לחינוך היא להיות לילדים דוגמה אישית, לעורר בהם תשוקה ללמידה ולהחדיר בהם מוטיבציה. שמחנו ליטול חלק בסיור בגן זה, וזה השאיר בנו טעם של עוד. מתוך כך בחרנו לבצע את ההתנסות לאחר הלמידה על ילדינו ואחינו הצעירים. השילוב בין הורות ללימודי החינוך כרוך באתגר כפול, אך כשטמונה בתוכך הנחישות וההתמדה, הדבר בגדר בר ביצוע ואנחנו מאמינות בכך ש"חלום לא הופך למציאות באמצעות קסמים. הוא דורש זיעה, נחישות ועבודה קשה" (קולין פאוול), כי אין גיל לחלומות וצריך לממשם כל עוד ליבנו חפץ וחושק בהם.

וכפי שאומר ויליאם ב. ייטס "הוראה היא אינה מילוי מיכל, אלא הבערת שלהבת". אף על פי שמלאכת החינוך אינה מלאכה קלה הרי היא מאתגרת ומספקת, מהווה משנה סדורה להכלה והיא לא פחות מאשר שליחות!

פשוט, כדי לומר - תודה!

מאת: **גדיר**, קורס "חינוך בראי השדה", שנה א'

בכיתה י' נכנס אלינו מורה חדש, מתולתל ועם שיער שיבה והוא הציג את עצמו כשלום בוקריס, מורה לעברית. אני וכל התלמידים חששנו מהשיעור הזה, כי זו פעם ראשונה שמלמד אותנו מורה ששפת האם שלו עברית. התרגשתי מאוד וחששתי שאכשל במבחנים כי עברית היא לא שפת האם שלי. אבל, אחרי שבועיים שלמדנו איתו גיליתי דבר חשוב מאוד: המורה המקסים הזה, כל הזמן מעודד אותי באופן אישי וגם את שאר התלמידים במילים: "אני מאמין בכם, אתם הילדים שלי...". המילים האלה חיזקו אותי וגרמו לי לשנות את המחשבות שלי ולהיות יותר חרוצה.

כשדינה המרצה שלי הציעה לכתוב לעיתון של מכללת קיי, לא רציתי לכתוב בהתחלה. אבל כשראיתי שאחד הנושאים הוא "מורה משמעותי", ידעתי שאני רוצה לכתוב על שלום בוקריס, המורה שלי לעברית. התקשרתי אליו וקבענו להיפגש באוניברסיטת בן גוריון. ציפיתי מאוד לראות אותו מסיבה פשוטה שהוא היה זה ששידר לי ולכל הכיתה את האמונה באמצעות המילים: "אני מאמין בכם". ואני האמנתי והפנמתי את הדברים שאמר. הפגישה התחילה בהתעניינות רבה של המורה שלום בי: "מה שלומך? איך את מרגישה? מה את עושה היום?" הוא שאל גם על עוד שתי חברות מהכיתה שהיו בולטות מאוד. הבנתי שהאיש לא השתנה בכלל והוא באמת מתעניין ומאמין בי.

לא הופתעתי כשהוא ביקש קודם כל ללכת ולבקר את אחת מהחברות שזה עתה ילדה. זה מה שמיוחד במורה הזה, שהוא קודם רואה את האדם ואחר כך את התלמיד. אחרי הביקור אצל החברה חזרנו לפגישה ולשיחה האישית.

התחלתי לשאול אותו על עבודת ההוראה מהפרספקטיבה שלו. הוא אמר לי: "אין אפשרות להפריד בין הוראה לחינוך. מורה שרואה את עצמו כמרצה ולא רואה את עצמו כמחנך שמעביר מסר לתלמידים ייכשל בעבודת ההוראה שלו. המורה צריך להראות בעיניים שלו חשיבות לא רק לתלמיד, אלא לאדם שיש מאחורי התלמיד. אי אפשר ללמד תלמיד בלי לקחת בחשבון את כלל הרגשות והתחושות של מי שעומד לפניך, את מה שקרה לו, אילו כישלונות ואילו הצלחות הוא עבר בחיים?"

המורה שלי, האיש שלא השתנה, חזר ואמר: "חנוך לנער, על פי דרכו, כלומר יש ללמד ולחנך מתוך התחשבות ביכולת ובמוטיבציה של התלמיד וזו החובה של המורה לנסות ולעורר את שתי הנקודות הבסיסיות החשובות עבור התלמיד". הוא גם דיבר על ערך השוויון - חשוב לראות את התלמיד בגובה העיניים מתוך אמונה שכולנו שווים ולכל ילד יש הזכות לחינוך ולהישגים באותה מידה.

המורה המשמעותי שלי לא השתנה, ובזכותו עד היום אני לומדת דברים חדשים. ואני מקווה שכשיהיו לי תלמידים אשתמש בדברים שלמדתי ממנו, וגם הם יראו אותי בעיניהם כמורה משמעותית.

המורה שלי **שלום בוקריס**

מסע מצמיח עתיד

מאת: מאי קרביץ, תכנית ההכשרה לבית ספר יסודי, שנה ג'

אנו יוצאים להצטלם לתמונה משלחתית וחוזרים למלון להתארגן לכניסת השבת. בערב נסענו באוטובוס לארוחת השישי. שומרי השבת המתינו לנו במסעדה, לאחר שפקדו את בית הכנסת. וכך קיבלנו את השבת: משלחת מארבע מכללות שונות בישראל בוורשה הקפואה מקדשים ושרים מזמורים לשבת.

היום השלישי למסע - 17.11.2018

בוקר שבת, בוקר השני שבו אנו מתעוררים לקור של וורשה. כל אחד בשלו. שומרי השבת בבית הכנסת, חלק נשארים לישון עד מאוחר ואחרים יוצאים לקנות ולבלות.

בצאת השבת יוצאים לסיור במקום שהיה פעם גטו וורשה. אי אפשר להעלות על הדעת את מה שהתרחש שם. קשה לדמיין שבתוך האזור שוקק החיים, החנויות הזוהרות והתנועה הסואנתהעם שלנו הלך ודעך.

ושם, מה שהיה כיכר השילוחים-הנעלמים, מול מבנה הגטו שכיום משמש כמתנ"ס לילדים, עמדנו במעגל וזכרנו אותם, את כל מי שעמד שם לפנינו. כי "לכל איש יש שם שנתנו לו אביו ואימו".

היום הרביעי למסע - 18.11.2018

את הבוקר פתחנו בסיור בשכונות של גטו וורשה. בין בנייני המגורים נדהמנו לגלות שרידים מהחומה אשר שימשה להפרדה בין הגטו לשכונות המגורים.

קשה לדמיין את מה שקרה שם, איך הם חיו בצפיפות, עברו מדירה לדירה, בקור הנוראי בלי בגדים, צעיף או מעיל. גשם התחיל לרדת ומול מבנה גטו גדול ונטוש פתיתי שלג לבנים קיטשו את המראות הקשים.

עשינו את דרכנו לבית הקברות היהודי בוורשה. תוך מעבר בין הקברים הצפופים, הגענו לקבר אחים שבו נקברו יהודים רבים. זכינו לראות גם את הבונקר שבו הסתתרו ילדים במהלך השואה. בצורה יריים עזבנו את וורשה ועשינו את דרכנו אל העיר קראקוב. אחרי ארוחת הערב יצאנו לסיור מודרך בעיר העתיקה. הגענו לארמון בבל ושם פגשנו בקראק הדקון יורק האש. את הערב סיימנו בלמידת לילה על שפיגל וניסויי מנגלה.

"אין אדם יכול תמיד להיות גיבור, אבל אדם יכול תמיד להיות אדם". (יוהן וול פגנג פון גתה)

היום החמישי למסע - 19.11.2018

כשאנחנו מגיעים למחנה ההשמדה הגדול ביותר, אשר אחראי למספר הנרצחים הגדול ביותר, הנשימה לא יכולה שלא להיעתק ולא רק מהקור.

אשוויץ - בירקנא.

את המקום הזה קשה להכיל ואולי בעצם המקום הוא זה שמכיל אותנו. כי הגודל כן קובע. בין ביתנים ממוספרים בקפידה אנחנו רואים את ערימות המשקפיים, השיער, הבגדים, כלי הבית ומברשות הגילוח שנלקחו מאלו שנרצחו שם. לאחר מכן, אנו זוכים להציץ בספר החיים, מחפשים שמות משפחה של קרובים ואולי רק מדפדפים כדי לקרוא את השמות של הקורבנות. הקור לא מרחם עלינו ואנחנו ממשיכים ומתקדמים לעבר תאי הגזים והמשרפות. משלחות נוספות נמצאות במקום וכואבות את הכאב המשותף לעם שלנו. אנו מסיימים את היום הטעון הזה בטקס משותף עם מכללות נוספות, ובמקום שבו התרחשו זועות מחרידות שלא ניתן לתאר, אנחנו שרים את התקווה בקול גדול.

היום הראשון למסע - 15.11.2018

את המסע שלנו אנו מתחילים ביום חמישי עם העלייה להסעה ממכללת קיי לנתב"ג, מעמיסים את המזוודות ונפרדים מהאנשים שליוו אותנו בצהריים אלה. בנתב"ג אנו פוגשים את חברי המשלחת ממכללות HIT ופרס. חברי המשלחת ממכללת אשקלון מגיעים מאוחר יותר באותו הערב.

לאחר חלוקת יומן מסע, אוזניות, פליז הנושא את הסמליל (הלוגו) של מכללת קיי וחם צואר המכין אותנו למזג האוויר הקפוא שמחכה לנו, אנו עולים לטיסה בחמש בערב לכיוון וורשה, נרגשים וחוששים.

השעה שמונה בערב, שעון וורשה ובשדה התעופה מחכה לנו אוטובוס שמסיע אותנו למלון, אנו מקבלים את החדרים שלנו ומתפזרים לערב חופשי בעיר הגדולה.

היום השני למסע - 16.11.2018

ביום שישי אנו קמים מוקדם לבוקר ראשון בפולין.

מזג האוויר בהיר, אך המעלות קרובות יותר ויותר לאפס.

לאחר התארגנות וארוחת בוקר בחדר האוכל של המלון אנו עושים את דרכנו באוטובוס לכיוון גן החיות של וורשה - וילה ז'בינסקי, מקום שבו הצילו כ- 300 ילדים במהלך מלחמת העולם השנייה.

הסיור מרתק, אנחנו נכנסים לביתם של שומר גן החיות ואשתו ויורדים למרתף שבו הסתתרו היהודים בזמן המלחמה, אנחנו עומדים מול פסנתר כנף שחור ושומעים את הסיפור עליו: זהו הפסנתר שבו ניגנה אשתו של שומר גן החיות כאשר הנאצים היו מגיעים וכך היהודים היו יודעים להסתתר.

לאחר מכן, אנו מקבלים זמן חופשי לסייר בגן ולראות את החיות. אחרי הסיור בגן החיות אנו ממשיכים למוזיאון יהדות פולין - סיור מודרך שבו גוללו בפנינו את 800 שנות יהדות פולין ומורשת הקהילה היהודית לדורותיה מאז ועד היום.

“מביטים למעלה ונושאים תפילות
כשבינתיים שוכחים
שהמשמעות לחיות
היא לשאול את השאלות ולענות.”

(אביב גפן)

מסע מוצלח לא מסתיים לעולם,
הקילומטרים כן.
אך הזמן נשאר חקוק בתוכך,
הופך חלק ממך.
בסוף המסע אינני מרגיש מנצח,
אלא יותר אסיר תודה.
כאילו שהדרך עברה בתוכי ולא אני בתוכה.

(אברהם חלפי)

היום השישי למסע - 20.11.2018

עוזבים את קרקוב ונוסעים ללובלין.
בדרך אנו עוצרים בעיירה טרנוב. את
הקרקע ביער מכסים עלי שלכת,
המקום לכאורה נראה פסטורלי ושקט
אך השקט מוזר, שקט של מוות.
כאשר אנו ניצבים אל מול מדשאות
ירקות, קשה לחשוב שמתחת
לרגלינו קבורים כ-25 אלף יהודים
שהתגוררו בעיירה. ליד קבר האחים
של הילדים היהודים שנרצחו אמרנו
קדיש ושרנו את התקווה. המשכנו
לבית הקברות בעיירה, שם פגשנו את

סגנית ראש העיירה וסטודנטיות מבית הספר התיכון של טרנוב. משואה לתקומה. נכנסנו לבית
הספר של העיירה ושם נחשפנו לפרוייקט PBL שהסטודנטיות עשו, ובו הן מצאו אדם אשר
הציל מאות יהודים בשואה.

המשכנו לסיור בעיירה וזכינו לראות שריד מבית הכנסת שניצב בין בנייה חדשה במרכז של טרנוב.
“זכרים את העבר, כדי לחנך את העתיד.”

היום השביעי למסע - 21.11.2018

היום החל בניסיעה למחנה ההשמדה
מיידנקה, המחנה שבו השמידו
כמיליון וחצי יהודים. בשלג ובקור
עברנו בין הצריפים. שם סופר לנו
כי על הדרגשים ישנו כ-11 בני
אדם בצפיפות ובדוחק. המראות
לא נתפסים, הביקור בתאי הגזים
ובמשרפות גרם להצפת רגשות.
רגש בלתי מוסבר של עצב ולעיתים
של הכרת תודה כי בזכותם יש לנו
מדינה.

לבסוף ערכנו טקס שהכין המרצה ישראל רבינוביץ למרגלות הר האפר. הטקס היה שונה, מרגש
ואינטימי. את היום סיימנו בכפר האומנים קז'ימיש. שם עלינו לתצפית מרהיבה על נהר הוויסלה.
“עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל.” (יגאל אלון)

היום השמיני והאחרון למסע - 22.11.2018

היום החל במפגש עם סטודנטים לתקשורת מאוניברסיטת לובלין. שם צפינו בתוצרים שיצרו
הסטודנטים מהמחלקה בשיתוף עם מחלקת הרדיו המקומי. הסטודנטים שלנו הציגו בפניהם
סרטון עם עובדות מעניינות על מדינת ישראל, על האוניברסיטאות והמכללות שמשתתפות במסע.
לאחר מכן, המשכנו למוזיאון ברמה גרודסקא - מוזיאון למורשת יהדות לובלין.

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי, באר שבע

רח' עזריאל ניצני 6, ת"ד 4301 באר שבע, טלפון: 08-6402886

www.kaye.ac.il